

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітні технології

Освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 073 «Менеджмент»

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Кваліфікація: «Магістр менеджменту»

Робоча програма «Освітні технології» для магістрантів освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом», спеціальність 073 «Менеджмент»

Розробник: доктор педагогічних наук, професор **Будник О.Б.**

Робоча програма «Освітні технології» схвалена на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р

Зав. кафедри

підпис

(П'ятничук І.Д.)

прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою ННПОДН (протокол № __ від _____ 2021 р.)

Директор
підпис

проф. Нагорняк М. М.
прізвище, ініціали

ВСТУП

У сучасних умовах постала необхідність у розробці механізмів упровадження пріоритетних напрямів розвитку загальної середньої освіти, які визначені Державною національною програмою “Освіта” (Україна ХХІ століття), Законом України “Про загальну середню освіту”, Концепцією загальної середньої освіти (12-річна школа), Національною доктриною розвитку освіти. У цих документах акцент ставиться на розвиток інноваційних освітніх технологій в навчальному процесі загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ) з метою забезпечення переходу освіти на нову, особистісно-орієнтовану парадигму. Однак упровадження технологій у сучасну педагогічну практику просувається недостатньо ефективно. Це відбувається через недосконалість сучасних технологій управління освіти в цілому та технологій управління процесом впровадження інновацій зокрема.

Заклади освіти в сьогоденних умовах покликані виховувати особистість, що здатна творчо мислити та приймати нестандартні рішення, здійснювати обробку інформації. Це вимагає змін у підходах і методах навчання, виховання й управління. Одна із найбільш примітних рис сьогоденного світу – це зміни, які відбуваються у всіх сферах суспільства значно швидше, ніж це було раніше. Глобалізація економіки і пов’язані з нею “інформаційний вибух” і посилення конкуренції ведуть до істотних змін в процесах виробництва, організації роботи, моделях зайнятості робочої сили і ринках праці. Це, своєю чергою, вимагає значної модифікації “складу” і характеру знань і умінь якими повинен володіти індивідуум, щоб справитися з новими завданнями і досягати успіхів у своїй кар’єрі.

Виходячи із цих вимог, низка країн шукає шляхи удосконалення освіти і підготовки кадрів, впроваджують нові концепції розвитку знань і умінь, які доповнюють багатовіковий досвід, накопичений традиційною педагогікою. Тому реформування систем профпідготовки іде за такими основними напрямками, як базування підготовки кадрів на реальному запиті на робочу силу на ринку праці, надання їм більшої гнучкості, забезпечення професійної компетентності випускників в цілях підвищення їх шансів на працевлаштування. Підготовка кадрів, яка зорієнтована на розвиток компетентності, критичного та творчого мислення, сьогодні є провідною концепцією в системі професійної освіти.

Курс «Освітні технології» покликаний слугувати становленню творчої індивідуальності освітянина-управлінця, що розвивається і формується в умовах альтернативної освіти, змісту і технології навчання і виховання. Необхідно навчити майбутніх фахівців орієнтуватися в системах, технологіях, нестандартних методиках, адекватно оцінювати їх, здійснювати правильний вибір на шляху впровадження й управління впровадженням технологій у педагогічний процес закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). У процесі вивчення навчальної дисципліни магістранти розширюють свої знання про інноваційні педагогічні технології та їх використання в освітньому процесі

закладу освіти, використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у дистанційному та змішаному навчанні учнів та управлінській діяльності.

Особливістю навчальної дисципліни є те, що окремі її теми оновлено в рамках проєкту програми ЄС Еразмус+ КА2 «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED, № 586098-ERP-1-2017-1-UA-ERPKA2-SVNE-JP (2017-2021).

Майбутній магістр повинен володіти такими якостями й компетенціями:

–бути гнучким, мобільним, уміти інтегруватись у динамічне суспільство; використовувати сучасні знання та навички як інструмент для розв'язання життєво-професійних завдань;

–презентувати заклад освіти чи себе як менеджера освіти на ринку праці; критично мислити;

–генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність;

–володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді; уміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій;

–цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави;

–уміти здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення.

Завдання курсу:

•ознайомити магістрантів з концептуальними та теоретичними положеннями освітніх технологій; узагальнити освітні технології, виявити їх фундаментальну спільність, виділити істотні ознаки;

•розширити уявлення здобувачів про інноваційні тенденції в сучасній освіті, різновиди педагогічних нововведень та їх використання у ЗЗСО;

•сформувати позитивне ставлення і прагнення майбутнього фахівця до творчого оволодіння новими навчальними технологіями; вчити магістрантів обирати оптимальні технології навчання відповідно до індивідуальних можливостей учнів, рівню їхньої підготовки, умов;

•сформувати навички використання цифрових технологій і ресурсів для візуалізації освітнього процесу, здійснення формувального та підсумкового оцінювання результатів навчання; розвивати цифрову грамотність, інноваційне мислення і професійно-педагогічну творчість.

•спрямовувати випускників до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності;

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістрант повинен

знати:

–теоретичні основи освітніх технологій;

- мету, завдання, особливості змісту системних та модульних технологій;
- технології особистісно-професійного зростання управлінця, технології розвитку особистості підлеглих в управлінському процесі.

вміти:

- аналізувати й систематизувати освітні технології на предмет їх ефективності;

- синтезувати навчальний матеріал, порівнювати об'єкти, факти, явища та здійснювати власні висновки.

Програма курсу складається з лекційних, практичних модулів та самостійної роботи.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <i>07 Управління та адміністрування</i> (шифр і назва)	<i>Цикл професійної підготовки</i>	
	Спеціальність: <i>073 Менеджмент</i> (шифр і назва)		
Модулів – 2	<i>Освітній рівень: Магістр</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>Презентація іноваційної розробки</i> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: -	Другий освітньо-науковий рівень вищої освіти на здобуття ступеня магістра	-	6 год.
		Практичні, семінарські	
		-	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		-	80 год.
		Індивідуальні завдання: __ год.	
Вид контролю: <i>Залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Освітні технології»: допомогти майбутнім управлінцям зорієнтуватися в концептуальних та теоретичних положеннях освітніх інновацій, сформувати готовність до впровадження сучасних освітніх технологій у практику ЗЗСО та управління цим процесом.

2.2. Компетентності, які формуються в процесі вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (КЗ)	ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) для ефективного управління закладом освіти.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі відповідно до визначених цілей та міжнародних стандартів. ФК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими заклад освіти визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани. ФК 3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту

2.3. Результати навчання з дисципліни

ПРН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН 15. Використовувати знання з основ педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах освіти.

ПРН 16. Вміти самостійно опановувати новими знаннями, використовувати сучасні освітні та дослідницькі технології у сфері менеджменту.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Технологія як наука про майстерність

Тема 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти

Інноваційність як ознака сучасності. Сутність педагогічної інноватики. Співвідношення педагогічної інновації і традиції. Структура педагогічної інноватики. Класифікація педагогічних нововведень. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів. Технологізація сучасної освіти.

Цифрова трансформація освіти. Використання ІКТ у діяльності сучасного менеджера освіти. Smart-технології у дистанційному та змішаному навчанні здобувачів освіти. Цифрові технології як засіб підвищення педагогічного іміджу закладу освіти.

Тема 2. Цифрові технології в освіті. Управління ЗЗСО в умовах дистанційного навчання

Загальне поняття про цифрові освітні технології. Нормативно-правове забезпечення електронного навчання. Завдання електронного навчання. Цифровізація освіти України. Цифрова культура, цифрова компетентність, цифрова грамотність як сучасні освітні феномени. Цифрова грамотність сучасного педагога, менеджера освіти. Основні переваги та недоліки використання ІКТ в освітньому процесі. Труднощі використання ІКТ в управлінні ЗЗСО. Основні форми онлайн-комунікації та поширені веб-ресурси для дистанційного/змішаного навчання. Вимоги та особливості використання ІКТ в управлінській діяльності керівника закладу освіти.

Змістовий модуль 2. Класифікація освітніх технологій

Тема 3. Системні інноваційні технології. Особливості змісту класичних технологій М. Монтесорі, П. Петерсена, Р. Штейнера. С. Френе.

Поняття про системні інноваційні технології в освіті. Особливості змісту педагогічної технології «Будинок вільної дитини». М. Монтесорі. «Йена-планшкола» П. Петерсена: особливості змісту технології. Антропософські школи Р. Штейнера. Особливості змісту вальдорфської педагогіки. Характеристика освітньої технології «Школа успіху і радості» С. Френе.

Тема 4. Модульні та локальні інноваційні освітні технології. Інклюзивні технології в сучасній освіті.

Поняття про модульні технології в освіті. Технологія проблемно-модульного навчання (М.А.Чошанова). Особливості технології раннього навчання М. Зайцева. Концептуальні засади технологій Г. Домана. Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера. Технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка «Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей».

Тема 5. Технології інклюзивної навчання в управлінні ЗЗСО.

Інклюзивна освіта – сутність, завдання та принципи упровадження в ЗЗСО. Філософія інклюзивної освіти. Толерантність в інклюзивному процесі. Освітній менеджмент в інклюзивному процесі. Технології інклюзивного навчання здобувачів з особливими потребами. Менеджмент у створенні інклюзивного освітнього середовища в закладі освіти. Особливості та психолого-педагогічні умови ефективного використання ІКТ в інклюзивному процесі. Труднощі використання методів електронного навчання в роботі з особами з ООП. Технології організації ефективного інклюзивного освітнього середовища у закладі освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ. Технологія як наука про майстерність												
Тема 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти								2				10
Тема 2. Цифрові технології в освіті. Управління ЗЗСО в умовах дистанційного навчання								2	2			20
Разом за змістовим модулем 1								4	2			30
Змістовий модуль 2. Класифікація освітніх технологій												
Тема 1. Системні інноваційні технології. Особливості змісту класичних технологій М. Монтесорі, П. Петерсена, Р. Штейнера, С. Френе												20
Тема 2. Модульні та локальні інноваційні освітні									2			20

технології												
Тема 3. Технології інклюзивного навчання в управлінні ЗЗСО								2				10
Разом за змістовим модулем 2								2	2			50
Усього годин								6	4			80

5. Теми практичних занять(заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Технологічний підхід в освіті. Освітня технологія як важливий компонент професійної підготовки сучасного менеджера.	2
2	Аналіз інноваційних освітніх технологій та їх використання у сучасному ЗЗСО.	2

8. Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Охарактеризувати сутність технологічного підходу в освіті. Пояснити значення освітньої технології як важливого компонента професійної підготовки сучасного менеджера.	2
2	Класифікувати системні інноваційні технології. Здійснити аналіз системних технологій М. Монтесорі, П. Петерсена, Р.Штейнера. С.Френе та визначити можливості їх ефективного використання в сучасних ЗЗСО. Описати досвід дошкільного навчального закладу чи загальноосвітньої школи, що працює сьогодні за методикою М. Монтесорі.	8
3	Обґрунтувати особливості змісту класичних технологій Ж.-О. Декролі, В.Біблера, Л.Занкова, Ельконіна, Давидова та інших. Підготувати реферативне повідомлення з описом особливостей управлінської діяльності в умовах їх упровадження в навчально-виховний процес ЗЗСО	2
4	Охарактеризувати та скласти тези про зміст і особливості модульних та локальних освітніх технологій. Здійснити аналіз ефективності їх використання в умовах організації традиційного навчально-виховного процесу в ЗЗСО	8

5	Здійснити проектування педагогом інноваційних авторських технологій в освітній сфері.	2
6	Переглянути (пригадати) художній фільм режисера Ролана Бикова «Чучело» (1983, СРСР), в головних ролях Крістіна Орбакайте, Юрій Нікулін, Олена Санаєва та ін. Охарактеризувати позицію директора школи та визначити шляхи вирішення проблеми взаємодії учнів і педагогів у навчальному закладі	4
7	Обґрунтувати значення технології інтерактивного навчання та визначити складові готовність менеджера освіти до управління процесом їх впровадження та застосування	4
8	Охарактеризувати структуру інтерактивного уроку, визначити особливості проведення та управління навчально-пізнавальною діяльністю вихованців.	3
9	Опрацювати книгу Д. Карнегі «Як здобувати друзів і впливати на людей» та виписати основні принципи, правила і способи налагодження педагогічної комунікації з підлеглими	3
10	Змодельовати орієнтовний зміст управління соціально-педагогічною діяльністю вчителя за кожним напрямом його роботи з учнем	2
11	За книгою В. Сухомлинського «Розмова з молодим директором школи» визначте основні принципи і правила управління педагогічним та учнівським колективом у закладі освіти (дошкільному навчальному закладі, загальноосвітній школі, коледжі, професійно-технічному навчальному закладі тощо).	4
12	Визначити шляхи підготовки педагогів до впровадження педагогічних технологій в навчальному закладі. Зміст роботи методичної ради школи з вивчення кращого педагогічного досвіду вивчення, популяризації та впровадження освітніх інновацій	4
13	Переглянути трейлер «Перед класом» (2008, США) та визначити педагогічні цінності, що допомогли досягти успіху у професійній діяльності головному герою фільму і стати одним із кращих в країні хлопця.	6
14	На основі аналізу нормативно-правового забезпечення інклюзивної освіти, зокрема «Концепції розвитку інклюзивної освіти в Україні» (2010), визначити основні правила і принципи управління в загальноосвітній школі в умовах інклюзивного процесу	4
15	Опрацювати сучасну нормативно-правову базу, що стосується формування цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу (тези). Обґрунтувати вимоги та особливості використання ІКТ в	8

	освітньому процесі на основі аналізу нормативно-правового забезпечення сучасної освіти (скласти перелік).	
16	Користуючись мережею інтернет, описати 2-3 найбільш поширені інноваційні методики викладання з використанням ІКТ (за вибором) (тези обсягом від 2 до 4 сторінок). Проаналізувати, які цифрові інструменти було використано при виконанні цього завдання (скласти перелік).	6
17	Переваги щодо використання ІКТ в навчанні осіб з особливими освітніми потребами (ООП). Приклади використання методики сторітелінгу / цифрового столітелінгу (самостійне вивчення теоретичного матеріалу)	4
15	На основі вивчення класифікації сімей визначити зміст роботи директора, характер комунікації (заступника директора з виховної роботи) з учнями із неблагополучних сімей та їхніми батьками	6
	Всього	80

9. Індивідуальні завдання

Скласти мультимедійну презентацію сучасної освітньої технології управління (на власний вибір).

Користуючись книгою Д.Карнегі «Як здобувати друзів і впливати на людей», випишіть принципи, правила і способи: як поводитися з людьми; як запобігати конфліктним ситуаціям у спілкуванні; як спонукати людину пристати до вашого погляду; як змінити думку людини, не викликаючи при цьому її обурення чи образи.

Визначити власні правила успішної адаптації молодого менеджера освіти до професійної діяльності.

10. Методи навчання

Лекції у поєднанні із новітніми інформаційними технологіями; самостійна робота студента з навчально-методичними джерелами, електронними ресурсами; елементи дистанційної форми навчання, «перевернуте» навчання, методи мобільного та інтерактивного навчання, обговорення напередодні переглянутих художніх вітчизняних та зарубіжних фільмів з окреслених тем.

11. Контроль навчальних досягнень студентів

Загальна система оцінювання результатів з навчальної	Форми та методи оцінювання результатів навчання: усні відповіді, захист інноваційних проєктів у формі короткого презентацій, підсумкове тестування (залік). На практичних (семінарських) заняттях студент може максимально набрати 50 балів, включаючи результати
--	--

дисципліни	самостійної роботи. За залік – максимально 50 балів. Таким чином, підсумкова оцінка – максимум 100 балів.
Вимоги до письмових робіт (підсумкове тестування)	<p>Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання, здобувач повинен використовувати сучасні наукові джерела з педагогічної інноватики, нормативно-правове забезпечення щодо організації освітнього процесу в ЗЗСО та управління ним.</p> <p>Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту однієї чи кількох відповідей.</p>

Шкала оцінювання ЗВО

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка
		Для заліку
90 – 100	A	Зараховано
80 – 89	B	
70 – 79	C	
60 – 69	D	
50 – 59	E	
26 – 49	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Плани лекцій та їх презентації.
2. Методичні рекомендації до проведення семінарських і практичних занять.
3. Завдання для поточного і підсумкового контролю знань студентів. (Тести, ІндЗ).
4. Художні фільми з окреслених проблем: трейлер «Перед класом» (2008, США); художній фільм режисера Ролана Бикова «Чучело» (1983, СРСР), в головних ролях Крістіна Орбакайте, Юрій Нікулін, Олена Санаєва та ін.
5. Робоча програма навчальної дисципліни «Освітні технології».

Тематика мультимедійних презентацій:

1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти.
2. Цифрові технології в сучасній освіті.
3. Технології інклюзивного навчання в управлінні ЗЗСО.

13. Перелік питань для підсумкового контролю

Інноваційність як ознака сучасності. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.

Інноваційні процеси в університеті. Центр інноваційних освітніх технологій “PNU EcoSystem”.

Сутність педагогічної інноватики. Співвідношення педагогічної інновації і традиції.

Структура педагогічної інноватики. Класифікація педагогічних нововведень.

Нормативно-правове забезпечення електронного навчання. Завдання електронного навчання в ЗЗСО.

Цифрова трансформація освіти. Використання ІКТ у діяльності сучасного менеджера освіти.

Smart-технології у дистанційному та змішаному навчанні здобувачів освіти. Цифрові технології як засіб підвищення педагогічного іміджу закладу освіти.

Цифрова культура, цифрова компетентність, цифрова грамотність як сучасні освітні феномени. Цифрова грамотність сучасного педагога, менеджера освіти.

Основні форми онлайн-комунікації та поширені веб-ресурси для дистанційного / змішаного навчання. Вимоги та особливості використання ІКТ в освітньому процесі закладу освіти.

Основні переваги та недоліки використання ІКТ в освітньому процесі. Труднощі використання ІКТ в управлінні ЗЗСО.

Поняття про системні інноваційні технології в освіті. Особливості змісту педагогічної технології «Будинок вільної дитини». М. Монтесорі.

«Йєна-план-школа» П. Петерсена: особливості змісту технології. Антропософські школи Р. Штейнера.

Особливості змісту вальдорфської педагогіки. Характеристика освітньої технології «Школа успіху і радості» С. Френе.

Поняття про модульні технології в освіті. Технологія проблемно-модульного навчання (М.А.Чошанова).

Особливості технології раннього навчання М. Зайцева. Концептуальні засади технологій Г. Домана.

Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера.

Технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка «Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей».

Технології інтерактивного навчання.

Інклюзивна освіта – сутність, завдання та принципи упровадження в ЗЗСО.

Філософія інклюзивної освіти. Толерантність в інклюзивному процесі ЗВО.

Освітній менеджмент в інклюзивному процесі. Технології інклюзивного навчання студентів з особливими освітніми потребами. Особливості створення інклюзивного освітнього середовища в ЗЗСО.

Особливості та психолого-педагогічні умови ефективного використання ІКТ в інклюзивному процесі.

Переваги щодо використання ІКТ в навчанні учнів з ООП. Труднощі використання методів електронного навчання в роботі з особами з ООП.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бойко Н. Інтерактивне управління закладом освіти. *Директор школи*. 2013. № 19. С. 4-18.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн.1: *Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади*: навч-метод.видання. К.: Либідь, 2003. 280 с.
3. Будник О. *Методика електронного навчання в початковій школі*: навчальний посібник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 16,8д.а. ISBN 978-966-640-506-0.
4. Будник О. Використання методик змішаного навчання у закладі вищої освіти. *Обрії*, 2018. № 1 (46). С. 4-11.
5. Будник О.Б. *Педагогічний супровід інклюзивної освіти*: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 232 с.
6. Будник О.Б. Підготовка вчителя до розвитку цифрової грамотності учнів Нової української школи. *Освітні обрії*, 2020. №1(50). С.140-145.
7. Будник О., Кондур О., Михайлишин Г., Рідей Н. Діагностика управлінсько-квалітологічної компетентності здобувачів освіти у закладах вищої освіти. *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*: Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті». 2019. С. 23-31. URL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/244/pdf#.XZBPvkb7TIU>
8. Васянович Г.П., Будник О.Б. Актуальні проблеми філософії інклюзивної освіти. *Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід*: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 241-257.
9. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології*: навч. посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.

10. Закон України «Про освіту». Ст. 42 ЗУ від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
11. Закон України «Про Національну програму інформатизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
12. Зязюн І. А. *Педагогіка добра: ідеали і реалії*: наук.-метод. посіб. К.: МАУП, 2000. 312 с.
13. *Інновації у вищій освіті*: проблеми, досвід, перспективи: монографія / ред. П. Ю. Саух. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 443 с.
14. Єльнікова О. В. Управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес загальноосвітнього навчального закладу: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти України. К., 2005.
15. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). 21.04.2016. URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
16. *Освітні технології*: навч.-метод. посібник / О.М.Пехота та ін. К.: А.С.К., 2001. 256с.
17. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
18. Панченко Л., Разорьонова М. Використання інфографіки в освіті. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/conf-2016-10/s5/%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%8C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf
19. *Педагогічна майстерність*: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 1997. 349 с.
20. Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, 2019. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/64866/?fbclid=IwAR0ZIumkpdhioRgLy2OqqVgUWz02j966WnkNjbrsF9H_uRBkuZvkqTMYrjw
21. Пометун О.І. *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*: наук.-метод. Посібник. К.: А.С.К., 2005. 192с.
22. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (від 15 травня 2013 р. № 386-р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>
23. Підласий І. П. *Практична педагогіка або три технології*. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. К.: Слово, 2006. 616 с.

Допоміжна

24. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі». Сайт Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471

25. Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2013. № 6. С. 45-57. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/6327/1/Morze_N_Barna_O_Vember_V_IITNZ_6_2013_I_S.pdf

26. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура : монографія / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролеєв [та ін.]; Ін-т обдар. дитини АПН України. К. : Пед. думка, 2008. 471 с.

27. Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади (проект). URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

28. Blyznyuk T., Budnyk O., Kachak T. 2021. Boom in Distance Learning During the Coronavirus Pandemic: Challenges and Possibilities. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 8, 1 (Apr. 2021), 90-98. DOI:<https://doi.org/10.15330/jpnu.8.1.90-98>

29. Budnyk O. Innovative Competence of a Teacher: best European Practices. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 6(1) (2019). P. 76-89. DOI: 10.15330/jpnu.6.1.76-89.

30. Budnyk O. The use of Innovative Educational Technologies in Higher Educational Institution. In: *Dobra edukacji i ich pedagogiczna eksploracja: monograf. Pod red. Katarzyny Wrońskiej. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2019. P.285-301.*

31. Budnyk O., Kotyk M. Use of Information and Communication Technologies in the Inclusive Process of Educational Institutions. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 7(1) (2020). P.15-23. DOI: 10.15330/jpnu.7.1.15-23.

32. Nikolaesku, I., Budnyk, O., Bondar, V., Tepla, O., & Berezovska, L. (2021). Pedagogical Management in Inclusive Process of the Educational Institution. *Amazonia Investiga*, 10(39), 76-85. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.39.03.7>

